

Ο Παλαιάμαχος, ο Πρωτοπόρος, ο Ποιητής

Το φαινόμενο του ποιητή Νάνου Βαλαωρίτη.

Βιβλίο
ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ-ΙΑΚΑΡΟ ΜΠΑΜΠΑΣΑΚΗ

1 Αυτοκίνητη Ποίηση. Διέσχισε τον εικοστό αιώνα, σχεδόν όλο, καθώς γεννήθηκε στην αυγή του. Παραμένει δραστήριος και βαλερός τώρα, στη δεύτερη δεκαετία του εικοστού πρώτου. Γράφει ποίηματα, δοκίμια, πεζά. Ζωγραφίζει. Μας στέλνει μηνύματα στο facebook. Είναι παλαιάμαχος, ανθεκτικός, χιουμορίστας, εύγενέστατος, σοφός. Τα έχει δει όλα και τα έχει κάνει όλα. Συμμετείχε ενεργά στα κίνημα του υπερεαλισμού, υπήρξε φίλος και μονομάλτης του Αντρέ Μπρετ. Δίδαξε λογοτεχνία στο Μπέρκει, στην Καλιφόρνια Συνδέθηκε με τους πρωταγωνιστές της Beat Generation, ιδίως με τον Λόρενς Φερλιγκέτι, αλλά και με τον Άλεν Γίνομπεργκ και τον Κρέγκαρι Κόρρο. Ήρισε και βιώσενε το θρυλικό πρωτοποριακό περιοδικό «Πάνι». Μετά, το περιοδικό «Συντέλεια». Μας γνώρισε τα κινήματα της γλωσσοκεντρικής και της ρυτικής ποίησης. Είναι ο **Νάνος Βαλαωρίτης** (Λαζάνη, 1923) και μας κερνάει το καινούργιο του βίβλιο, με τον υπερεαλιστικό τίτλο «Στο υποκάνω μάτι του Κύκλωπα» (εκδ. Ψυχογός). Ποίηση σβέλτη, ευφυής, απλαγμένη από φυμάθια, ποίηση στα όρια μιαρού που ρέει ρυθμικά. Διαβάζω δυνατά, ακούγοντας Bob Dylan, το ποίημα

«Για μια γρήγορη αυτοκίνητη ποίηση: «Μια γρήγορη κοινωνοποίηση / θα μποδίζετοις διάσημους να μιαδίουν / τόσο απαράλλαχτοι με τον εαυτό τους// Θα τους συνέφερε αν θα ταυτίζονταν / με τους επτά τερματοφύλακες / ακουμπαμένους σ'ένα σύννεφο// μια φασαρία απίθανη – πολὺς θόρυβος/ για το τίποτα – ώσπου να επέμβουν δήθεν / αι αρχές απ' τον αέρα με κομφετί και μάσκες// Η παραφούνη με το εφησυχασμένα / τρόδουσο περιπαικτική ματιά που / κυνήγαιε έναν εαυτό που ξεφεύγει// Ιδέες σαν τρελές διαχένονται παντού / όπου υπορούννεν βρουν εύκολη / λύση να κρυφτούν προσωρινά// Αμφιβολίες δισταγμοί δευτερολογίες / πρωτοβουλίες – αναμνήσεις / μια έντονη δραστηριότητα που περνάει / Απαραήρητη κι διώς έχουν μια / ομβολοή σημαδιά που ζεπερνάει / το συνηθισμένο μ' ένα τελείως / Καινούργιο γυαλιστερό αυτοκίνητο / που κυκλοφορεί σαν δάτρο αστραφτερό / στους σκοτεινούς στενόμακρους δρόμους / του Γέτεο (Καλιφόρνια, 16 Ιουνίου 2002).

**NANO
ΒΑΛΑΩΡΙΤΗΣ**
**Στο υποκάνω μάτι
του Κύκλωπα**
Εκδόσεις Ψυχογός
Σελίδες: 222

2 Ποιος είμαι όταν δεν είμαι. Ο Νάνος Βαλαωρίτης ανέκαθεν ήταν παρόν σε ό,τι καινούργιο ερχόταν να αναστατώσει και να ανανεώσει την ποίηση. Ήταν

παρών στο περιοδικό «Σήμα», και θυμάμαι πολύ καλά ένα κείμενό του που ερωτοτροπούσε, παίζοντας διαρκώς με την αντιστροφή της γενικής, στην οποία ειδικευόταν ο Χέγκελ, ο Μαρξ και ο Ντεμπόρ – η περιπέτεια της ποίησης, η ποίηση της περιπέτειας, και τα λοιπά. Ήταν παρών στον εκδοτικό οίκο City Lights που εξέδιδε τους μπιτ ποιητές και πεζογράφους. Ξέρουμε ότι συναντήθηκε και κουβέντιασε φιλικά με τον πατριάρχη της πρωτοπορίας, τον Μαρσέλ Ντισάν. Με απίθανη άνεση, ο Νάνος Βαλαωρίτης κινήθηκε σε όλα τα ρεύματα της αβανγκάρντ και αφομοίωσε καλύτερα από τον καθένα τα κελεύσματά τους και τα προτάγματά τους, ενσωματώνοντάς τα δημιουργικά στο δικό του έργο, παρακινώντας πάντα τους νεότερους να εκφράζονται με δύσο το δυνατόν πιο πρωτότυπους τρόπους. Με την ίδια άνεση, καταφέρνει να ελίσσεται στα ορυχεία του χρόνου, στους θησαυρούς του παρελθόντος, να γίνεται άλλος, παραμένοντας ο ίδιος. Διαβάζω, ακούγοντας δυνατά Frank Zappa, το ποίημα «Ποιος είμαι όταν δεν είμαι εκεί ο άνθρωπος που είμαι»: «Είμαι ο Αρθούρος όχι ο Ρεμπώ / Άλλά ο καλός γιατρός Αρθούρος / Από τη Βοστώνη – είμαι ο Βασιλιάς / Αρθούρος – ο Αρθούρος των Λιμνών / Σύζυγος της Γενοβέφας – της ωραίας / Παράξενης που τον απατούσε με τον / Ιππότη Λάνσελοτ – θα' μουν και / πολλοί άλλοι Αρθούροι – αλλά / ανεπιθύμητοι αστοί όπως ο Αρθουρ Μίλερ / ή ο Αρθουρ Σάιμον – ο αισθητικός / είμαι γενικώς υπέρ της αφθονίας – / Να τα' χει όλα ο λαός κι οι πλούσιοι λίγα / (ποιος σήμερα τολμάει να λέει τέτοια) / θα' μουν ένας που κουρνιάζει με τα / περιστέρια παρόλο που είμαι Τσαλαπετεινός» (Αθήνα, 18 Σεπτεμβρίου 2008).

3 Οι συνέπειες της βροχής. Ένα από τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά αυτού του τόσο σημαντικού ποιητή είναι η γενναιοδωρία του. Φροντίζει πάντα να στέκεται στο πλευρό νέων δημιουργών, να τους ενθαρρύνει, να τους κεντρίζει. Πάμπολοι είναι οι ποιητές που οφείλουν πολλά στον Νάνο Βαλαωρίτη. Πάντα προσέχει να διατηρεί ισότιμο διάλογο μαζί τους, να μην ανεβάζει τους τόνους, να είναι αβρός, να σου δίνει ακόμα και την εντύπωση ότι είναι συνομηλικός σου, ίσως και πιο νέος από σένα. Καταπληκτικό επίτευγμα! Και μάλιστα από έναν τόσο έμπειρο και πολυβραβευμένο λογοτέχνη. Θυμίζω: Δεύτερο Κρατικό Βραβείο Ποίησης, το 1959, το οποίο δόμως αρνήθηκε. Κρατικό Βραβείο Ποίησης, το 1982. Βραβείο της Αμερικανικής Εταιρείας Ποίησης/National Poetry Association, το 1996. Κρατικό Βραβείο Χρονικού-Μαρτυρίας, το 1998. Βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών, το 2006. Χρυσός Σταυρός του Τάγματος Τιμής, το 2006. Μεγάλο Κρατικό Βραβείο Λογοτεχνίας για το σύνολο του έργου του, το 2009. Διαβάζω στους φίλους μου το ποίημα «Οι Συνέπειες της βροχής», ακούγοντας Ιωάννη Σεβαστιανό Μπαχ: Με ακόμα έναν θάνατο/ έναν άδικο θάνατο/ ξεχείλισε το ποτήρι/ κι εξεγέρθηκαν οι συνειδήσεις —// βρίσκοντας μόνο τζάμια/ στις προθήκες των καταστημάτων/ ν' αντιπροσωπεύουν τον Θεό/ τον άδικο θεό του κόσμου ετούτου// όπως τον έβλεπαν οι Γνωστικοί —/ γι' αυτό σήμερα η γνώση δεν/ τρέχει με γοβάκια και λεπτές/ γάμπες κοριτσιών// αλλά με λαστιχένιες μπότες/ εναντίον των συνέπειών της βροχής/ λάσπες, χιονόνερο, απόνερα/ πλημμυρισμένες περιοχές —// που ζητάνε έντονα βοήθεια/ απ' τον αρχάγγελο του σκότους/ που αγκιστρώνονται στο δόλωμα/ του δολερού φαρά των ψυχών (Νυδρί, 9 Αυγούστου 2012).

radiobookspotting.blogspot.gr/